

MOBILIZIRANI TOVARIŠI - NAROČNIKI.

(Dostavki k uvodniku v 7. št., oziroma k članku istega naslova v 10., 12. in 13. št.).

Štajersko.

56. Lichtenwallner Franc, u. Leitersberg-Kerčevina († 23. avgusta 1915 v Lipnici).

Primorsko.

66. Benko Ivan, u. v. Štomaz pri Sežani.

ad 6. Bravničar Alojzij, u. Stržišče (ni padel na južnem bojišču, ampak je v italijanskem ujetništvu).

Po tej izpolnitvi je torej danes naših naročnikov-vojakov:

s Kranjskega	57
s Štajerskega	56
s Primorskega	66
s Koroškega	1

skupno število 180

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIZ«.

Zbirka nadučitelja A. Šesta v Cerknici 4 K 47 vin.; zbirka učencev obrtnih šol 71 K 57 vin.; zbirka ljudskih šol v Radovljanskem okraju 7 K 62 vin.; vadniški učitelj Ivan Krulc v Ljubljani 10 K; darilo učencev v Logatcu 6 K 55 vin.; zbirka privatnega ženskega učiteljskega pri Uršulinkah v Ljubljani 32 K; zbirka učencev pri Sv. Duhu 2 K; nadučitelj Peter Repič na Uncu nagrado za delo popisovanja zalog 6 K; darilo šolskih otrok iz Palčja 1 K 18 vin.; darilo šolskih otrok iz Podgrada 1 K 8 vin.; zbirka šol v Postojnskem okraju 131 K 51 vin.; zbirka šolske mladine v Ljubljani 299 K 9 vin.; zbirka deške šole v Marjanišču 8 K 50 vin.; zbirka šolskih otrok na Uncu 1 K 20 vin.; dekliška šola v Kamniku 9 K 10 vin.; zbirka šolskih otrok iz Loža 7 K; isto iz Kuteževa 10 K 60 vin.; otroška predstava v Spodnji Šiški 12 K; zbirka rudniške ljudske šole v Idriji 8 K 56 vin.; zbirka ljudskih šol v Radovljanskem okraju 36 K 59 vin.; darilo šolskih otrok v Postojni 1 K 60 vin.; zbirka ljudskih šol v Krškem okraju 171 K 23 vin.; učence Mici Dvoraškova, Romana Fleischmanova, Ivica Gabrščekova, Marija Ganglova, Mimica Korenova, Cveta Morelova in Pepca Šturmovca nabrale na svečnem dnevu v Metliki 82 K 36 vin.; učiteljica Mimi Pezdirjeva nabrala za ranjene in bolne vojake na Rakovniku 91 K 44 vin. in več blaga; v proslavo 85letnice Njega Veličanstva se je nabralo med učiteljstvom slovenske ljudske šole v Rojani 15 K, ki se uporabijo za nakup platna in tkanine za prevleko blazin ranjenecem; Mirko Klanjšek, učitelj v Mavražu v Istri, 2 K; učiteljica Avgusta Matanovičeva v Ljubljani 5 K; učiteljice zavoda za domačo obrt v Idriji nabrale za 15 K 86 vin. cigaret, za 1 K 10 vin. tobaka, za 5 K papirja in 138 K 90 vin. gotovine, skupaj 160 K 86 vin.; otroška predstava v Črnučah 14 K 30 vin.; učiteljica Tonica Kračmanova in Zinka Fabjanova v Št. Lenartu pri Laškem trgu 4 K; šolski otroci v Rodiku 3 K 49 vin.; v spomin pokojnega sina učitelja Josipa Mahorčiča darovali njegovi starši 10 K; skupaj 1227 K 90 vin.

V zadnji številki izkazanih K 30.194:16
Danes izkazanih K 1.227:90

Doslej nabranih K 31.422:06

Prosimo nadaljnjih obvestil, oziroma izpolniti dosedanjih izkazov!

Letno poročilo o stanju ljudskošolskega šolstva na Kranjskem koncem leta 1914.

Ker se letos ne izda tiskano letno poročilo, ki so ga po navadi dobila šolska vodstva, naj navedemo tu najvažnejše statistične podatke o stanju ljudskega šolstva na Kranjskem v l. 1914.

I. Šol je bilo: A. Javnih: 1. meščanskih 2, 1 s slov. (Postojna) in 1 z nemščim (Krško) učnim jezikom. 2. ljudskih šol: enorazrednih 172, dvorazrednih 121, trirazrednih 49, štirirazrednih 47, petrazrednih 23, šestrazrednih 14, in osemrazrednih 6, skupaj 432. Med temi je 20 šol za silo, 4 ekspoziure in 17 ekskurendnih šol. Izmed vseh javnih ljudskih šol je bilo 18 samo deških, 14 samo dekliških in 400 mešanih; glede učnega jezika pa: 391 slo-

venskih, 30 nemških, 9 utrakvističnih in 2, v katerih se je poučevalo slovenske in nemške otroke v posebnih oddelkih. B. Privatnih: 1. s pravico javnosti: a) 4 meščanske za deklice, in sicer 1 slovenska, 1 nemška in 2 utrakvistični; b) ljudskih šol: enorazrednih 4, dvorazrednih 2, trirazredna 1, štirirazrednih 5, petrazrednih 6, sedemrazredna 1, osemrazrednih 4, skupaj 23, in sicer: 3 deške, 11 dekliških in 9 mešanih; po učnem jeziku pa: 9 slovenskih, 11 nemških in 3 utrakvistične. 2. brez pravice javnosti: ljudskih šol: enorazredni 2, dvorazredna 1, skupaj 3, in sicer vse tri mešane in z nemščim učnim jezikom.

II. Število otrok: 1. šoloobveznih: dečkov 48.589, deklic 48.215, skupaj 96.804. 2. Šoloobiskujočih: dečkov 45.042, deklic 43.426, skupaj 88.468. Opomba: Med šoloobiskujočimi tu niso všteti oni, ki so obiskovali srednje šole in razne druge zavode. Javne meščanske šole je obiskovalo: 114 dečkov in 35 deklic, skupaj 149.

III. Število učiteljstva na javnih šolah: Na meščanskih šolah 8 moških in 1 ženska, skupaj 9. Na ljudskih šolah 435 moških in 643 ženskih, skupaj 1078. Vero učiteljev je bilo: 7 s plačo (odšteti v statusu ljudskega učiteljstva), 2 z remuneracijo in 418 nastavljenih od cerkvene oblasti. Učiteljic za ženska ročna dela je bilo 34. Na privatnih šolah je bilo 38 moških in 121 ženskih, skupaj 159 učnih oseb. V primeri z letom 1913. je število šol naraslo za 3. Enorazrednih ljudskih šol je bilo 5 manj, kot leta 1913., več pa 2 dvorazredni, 2 štirirazredni in 3 šestrazredni. Šoloobveznih otrok je bilo leta 1914.: 141 dečkov in 303 deklice, skupaj 444 manj kot leta 1913., šoloobiskujočih pa: 340 dečkov manj in 241 deklic več kot leta 1913. Učiteljstva je bilo leta 1914.: 82 učiteljev in 30 učiteljic, skupaj 112 manj kot leta 1913. Temu so krive izredne razmere, ker je moralo mnogo učiteljev v vojaške in so se mnogi razredili opustili, oziroma se je po dva ali več razredov združilo v en razred s poukom po oddelkih.

Srednješolske vesti.

Vpokojeni učitelji in ravnatelji, duhovniki, kakor tudi v praktičnih poklicih, zlasti na polju kemije, matematike in geometrije izkušeni veščaki se vabijo, da se javijo kar najhitreje glede na zaradi izrednih razmer nastalo pomanjkanje učiteljev za eventualno supletorično uporabo za bodoče šolsko leto 1915/16. pri c. kr. deželnem šolskem svetu pisмено ali ustno ter navedejo stroko, oziroma stroko, v katerih bi poučevali na kaki srednji šoli v deželi. Prizna se jim za pomožno uporabo zakonita supletska remuneracija. Natančnejša pojasnila se zve na c. kr. deželnem šolskem svetu v Ljubljani.

C. kr. slovenska državna gimnazija v Gorici. Nekateri učenci še niso vprašali po letnih izprijehalih. Opozarjajo se ponovno, da se dobijo izprijehala v Ljubljani, Dunajska cesta 38. Prinesti je s seboj ali pa poslati kolek za 30 vin. in znamko za pošiljatev po pošti. O pričetku prihodnjega šolskega leta bodo starši pravočasno obveščeni po časopisu.

Izvestje II. državne gimnazije v Ljubljani o šolskem letu 1914/15. Ravno kar izdano izvestje II. državne gimnazije vsebuje obširen referat »Naš zavod v vojnem letu 1914/15.« iz peresa ravnatelja Štritofa in običajna pregledna šolska poročila. Število dijakov koncem šolskega leta 1914/15. je znašalo na tem zavodu 319, nekoliko manj kakor lansko leto (390). Po mater. so bili skoraj vsi Slovenci (313), 4 Hrvati, 2 Čehi. Na zavodu je bilo nameščenih 26 profesorjev in suplentov, ki pa niso vsi poučevali. Sedem profesorjev se je nahajalo n. pr. deloma že celo leto v vojaški službi. Tudi izmed dijakov jih je odšlo lepo število na bojišča — 34, in trije med njimi (petošolec Ivan Šteh ter maturanta Viktor Lavrenčak in Karel Petavs) so že umrli junaške smrti za domovino. — Zavod se je med letom z veliko vnmemo vdeleževal raznih patriotskih akcij. — O začetku novega šolskega leta ravnateljstvo ne more ničesar natančnejšega naznaniiti.

Izpitni zrelosti za kandidatinje c. kr. ženskega izobraževališča v Gorici. Deželni šolski svet goriško-gradiški je z odlokom z dne 10. pret. m. odredil, da se bodo izpitni zrelosti vršili v drugi polovici meseca septembra t. l. Ako zaradi vojnih dogodkov to ne bi bilo mogoče v Gorici, se določijo kakor drugo mesto na Primorskem. — Vadniškim učencem in učenkam kakor tudi gojenkam prvih treh letnikov se pošljejo izprijehala v prvi

polovici prihodnjega meseca. V to svrhu naj pošljejo ravnateljstvu v Krškem s 35 h frankirane kuverte s svojim točnim naslovom; učiteljske kandidatinje naj priložijo še kolek 30 h.

Osebnosti. Profesor na drugi državni gimnaziji v Ljubljani dr. Ivan Lokar je premeščen na višjo realko v Idriji, profesor na višji realki v Idriji dr. Matej Potočnik je prideljen za šolsko leto 1915/16 v službovanje državni gimnaziji v Kranju. — V deveti činovni razred je pomaknjen učitelj na državni obrtni šoli v Ljubljani Josip Tratnik.

Ljubljanske srednje šole. Med poklicnimi faktorji se vrše pogajanja o možnosti otvoritve ljubljanskih srednjih šol. To vprašanje dosedaj še ni rešeno. Verjetno je, da bo realka pričela vsaj v višjih razredih pravočasno s poukom, ali pa tudi gimnazije in učiteljske, je še dvomljivo.

Odprava nekaterih gimnazij v Bosni in Hercegovini. Svoječasna vest, da v Bosni in Hercegovini znižajo število gimnazij, se sedaj potrjuje; ostali bosta le dve gimnaziji: v Sarajevu in Mostaru.

Polijski stražnik napravil gimnazijsko zrelostno izkušnjo. Dunajski polijski stražnik Kohl se je privatno pripravljaj, da napravi gimnazijsko zrelostno izkušnjo. Zadnje mesece je preživel na bojišču kot ognjčar. Sedaj je dobil kratkotek dopust. Došel je na Dunaj in napravil z izvrstnim uspehom gimnazijsko zrelostno izkušnjo.

Kranjske vesti.

—r— Iz ljudskošolske službe. Ker je odšel v vojno službo nadučitelj Fran Stular iz Vavtevasi, vodi šolo tam interimsitično učiteljica Marija Smolkova. — Začasno vodstvo ljudske šole v Podbrezju je poverjeno učiteljici Antoniji Štamcarjevi, ker je pozvan pod orožje nadučitelj Anton Lovše. — Učiteljski kandidatinji Irmu Groharjevi je dovoljena brezplačna šolska praksa na ljudski šoli v Zagorju. — Učiteljica Albertina Vajdičeva je imenovana za začasno voditeljico ljudske šole v Hrušici, ker je nadučitelj Ivan Golob z Rake je odšel k vojakom. Šolo tam vodi učiteljica Terezija Peršičeva. Učitelj Fran Zalar je odšel v vojno, zato je imenovana za suplentino na enorazrednici pri Sv. Trojici, kjer je službovala izprašana učiteljska kandidatinja Josipina Korbarjeva.

—r— Patriotsko nabiranje kovin v vojne svrhe. Mestni magistrat v Ljubljani je prejel od c. in kr. vojnega ministrstva sledeči dopis: Zbiralnice patriotskega nabiranja kovin v vojne svrhe so predložile poročila o kovinskih zbirkah, ki jih je izročila mestna občina ljubljanska. C. in kr. vojno ministrstvo (oddelek za nabiranje kovin) potrjuje torej, da je sprejelo z dopisom št. 8889 označenih petero pošiljatev ter jemlje vsebino predloženega poročila z zanimanjem na znanje. Mestnemu magistratu, prebivalcem mesta Ljubljane, zlasti šolskim uradom, učiteljem in šolarjem se izreka najtoplejša zahvala in posebno priznanje za požrtvovalno zanimanje, ki so ga pokazale ob nabiranju kovin. V Ljubljani doseženi uspeh se mora označiti kot prav izredno razveselje, ter ustrezajo doposlane dragocene kovine zbiralnemu namenu v najvišji meri. Naj bo vsem udeležencem, darovalcem in zbiralcem zavest, da so v tem važnem času pripomogli k obrambi domovine, v visoko trajno zadoščenje. — Predsednik osrednjega vodstva patriotske zbiralnice kovin v vojne svrhe: Kiss l. r., gm.

—r— Prepoved fotografiranja na Kranjskem. Kakor so po naredbi ministrstva za notranje stvari in justičnega ministrstva z dne 25. julija 1914, drž. zak. št. 165, prepovedane objave v časopisu o načrtu in smeri vojaških operacij naših čet, dalje o njih premikanju, moči in kraju, kjer so postavljene, ali o leži in stanju utrd, ravno tako je v zmislu te prepovedi najstrožje prepovedano fotografiranje transportov čet in njih taborišč, dalje transportov ranjencev in utrdbenih naprav. Paziti je treba najstrožje na table, postavljene v bližini utrd, taborišč itd., s katerimi se prepoveduje fotografiranje in približanje, in se brezpogojno pokoriti klicom in ukazom straž in žandarmerijskih patrolj.

—r— Umrla je dne 26. pret. m. gospa Marija Zamánova, rojena Poklajenova, soproga tovariša Franca Zamána, nadučitelja v Hrenovcih pri Postojni, v 61. letu skrbi in dela polnega življenja. Bila je vrla slovenska žena plemenitega srca, polnega ljubezni in zvestobe do svojcev. Bodi ji blag spomin! Cenjeni rodovini naše iskreno sožalje!

—r— Vodstvo zasilne rezervne bolnice št. 2 v Ljubljani izreka najtoplejšo zahvalo zlasti tovarišicam Jerici Zemljani kot voditeljici bolniške kuhinje ter Mariji Mehletovi in Viti Zupančičevi. Previsoko ceni zavod njih človekoljubno delovanje, zato se jim najpresrečneje zahvaljuje za ogromno delo, ki so ga brezplačno izvrševale v korist hvaležnim ranjencem.

—r— Izkaz daril, ki so došla od 1. do 30. junija t. l. nabiralnici daril v naturalijah na c. kr. deželno vladu v Ljubljani. Darovali so iz Ljubljane: Mestni dekliški licej 16 srajc, 18 spodnjih hlač, 1 šal, par dokolenic, 7 parov nogavic, 3 žepne robce, 1 prevleko za blazino, 1 zavoje pisemskega papirja, dalje 19 že nošenih srajc in 20 ravno takih hlač; vodstvo dekliške ljudske šole v Spodnji Šiški 19 srajc, 14 spodnjih hlač, 13 parov nogavic; žensko učiteljske v Ljubljani 22 parov nogavic, 80 parov črevljaric, 29 žepnih robcev; vodstvo slovenske mestne dekliške ljudske šole v Ljubljani 19 parov nogavic, 22 parov črevljaric, 36 žepnih robcev; dekliška šola v Lichtenturničnem zavodu 73 parov nogavic, 5 parov črevljaric, 29 žepnih robcev, 131 brisač; vodstvo mestne nemške dekliške ljudske šole 6 parov črevljaric, 12 parov nogavic, 12 žepnih robcev, 2 blazini in 6 prevlek za blazine. — Izven Ljubljane: Šolska vodstva: Goriče pri Kranju 16 parov nogavic; Cerklje, okraj Krško, 70 parov črevljaric, 52 žepnih robcev; Predoslje pri Kranju 1 par zapestnic, 3 žepne robce; Leskovec pri Krškem 24 spodnjih hlač, 103 pare črevljaric; Zabnica pri Škofji Loki 4 spodnje hlače, 12 parov nogavic, 3 žepne robce, 2 brisači, 1 šivalno garnituro, 2 zavoja pisemskega papirja, 9 starih srajc, 100 cigaret; dekliška ljudska šola v Kamniku 187 parov črevljaric; Št. Rupert 56 parov črevljaric, 1 par črevljev; Šmartno pod Šmarno goro 2 para črevljaric, 15 parov nogavic; Sv. Trojica, okraj Kamnik, 16 parov nogavic; Velike Lašče 108 parov črevljaric, 107 žepnih robcev, 56 brisač; dekliška ljudska šola v Kočevju 18 parov nogavic; Šmartno pri Kranju 20 parov črevljaric, 40 žepnih robcev, 26 brisač; ravnateljstvo deške meščanske šole v Krškem 72 srajc, 72 spodnjih hlač, 102 žepna robca; c. kr. dekliška rudarska ljudska šola v Idriji 12 srajc, 128 parov črevljaric, 120 parov žepnih robcev, 20 brisač, 2 rjuhi; Ida Posega, učiteljica, pošilja 3 velike steklenice kisle vode, 200 cigaret, 14 raznih krp, 1 brisalko in šop obvez. — Darovali so dalje iz Ljubljane: Notranja šola pri uršulinkah 10 srajc, 45 parov nogavic; uršulinska dekliška meščanska šola v Ljubljani 6 srajc, 27 parov nogavic, 12 robcev; dekliška šola v zavodu Lichtenthurn 52 parov nogavic; zasebno učiteljske pri uršulinkah 6 srajc, 8 parov nogavic, 17 črevljaric, 24 robcev, 2 blazini in 2 prevleki za blazine; dekliški licej v Ljubljani 2 srajci, 1 opasnica, 5 spodnjih hlač, 1 snežno kapo, 1 šal, 1 par polrokavic, 4 pare zapestnikov, 3 pare dokolenic, 33 parov nogavic, 1 par ušesnikov, 96 robcev, 1 rjuho, po en zavoje vate in ovojev, 4 prevlake za blazine, 9 parov copat, 9 zavojev pisemskega papirja, 1 zavoje pisalnega papirja; nemška mestna dekliška šola v Ljubljani: 3 spodnje hlače, 18 parov nogavic, 7 črevljaric, 24 robcev, 2 zavoja vate, 1 blazino, 3 prevleke za blazine. — Zunaj Ljubljane: nemška zasebna ljudska šola v Domžalah 100 robcev; šolsko vodstvo Zagorje ob Savi 24 spodnjih hlač; nemška zasebna ljudska šola v Vevčah 30 parov nogavic; dekliška rudniška ljudska šola v Idriji 12 srajc, 1 volneno jopico in 12 robcev; učiteljica Avgusta Matanovičeva v Ljubljani 400 cigaret.

—r— Mestni dekliški licej v Ljubljani otvorijo dne 1. oktobra, isti dan tudi trgovski tečaj.

—r— Oklic: Spominjajte se naših vojnih invalidov! Našim vojnim invalidom, ki se vračajo zopet domov, nismo dolžni samo največjega spoštovanja in občudovanja, temveč moramo skrbeti tudi za njih bodočnost in storiti vse, kar je v naši moči, da se jih vpelje zopet v urejeno pridobitno življenje. Vsled tega je ministrstvo za notranje zadeve kakor po drugih kronovinah tako tudi na Kranjskem ustanovilo »Deželno komisijo za oskrbo vračajočih se vojnih invalidov«. Mnogoterna in obsežna je naloga te komisije: Ortopedično specialno zdravljenje; preskrba umetnih udov; šolanje nosilcev protez; zagotovitev sprejema in zdravljenja v zdraviliščih, letoviščih in domovih za bolne na pljučih, končno posredovanje dela. Sestava deželne komisije iz zastopnikov političnega deželnega oblastva, vojaške uprave, avtonomne de-